

Міжнародна економіка

Роман ЗВАРИЧ,
Вей ЛІНХАЙ

**ВПЛИВ ВИКОРИСТАННЯ
ТА СПОЖИВАННЯ
ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
НА МІЖНАРОДНУ ТОРГІВЛЮ**

Резюме

У статті проаналізовано використання різних ресурсів, швидкість їх споживання та вплив таких процесів на навколишнє середовище.

Розвинуто економічний зміст природних ресурсів у міжнародній торгівлі. Проаналізовано застосування енергії, мінералів, сільськогосподарської продукції, водних і біологічних ресурсів у контексті їхнього впливу на міжнародні відносини.

На основі використання методології аналізу інформації щодо глобальних тенденцій торгівлі природними ресурсами обґрунтовано рекомендації, орієнтовані на їхнє збалансоване використання в макроекономічній політиці сталого розвитку.

Згідно з результатами аналізу стану та ролі природних ресурсів у міжнародній торгівлі надано рекомендації для країн щодо формулювання політики сталого розвитку та управління природними ресурсами.

© Роман Зварич, Вей Лінхай, 2024.

Зварич Роман, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, Україна. ORCID: 0000-0003-3741-2642 Е-мейл: romazvarych@yahoo.com

Лінхай Вей, старший інженер, голова Fujian Mind Information Technology Co., Лунянь, провінція Фуцзянь, Китай; аспірант, кафедра міжнародних економічних відносин, Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, Україна. ORCID: 0000-0002-9583-7713 Е-мейл: 85567415@qq.com

Ключові слова:

використання природних ресурсів, споживання природних ресурсів, міжнародна торгівля, сталий розвиток.

Класифікація за JEL: F13, Q27, Q37, P28.

5 рисунків, 15 джерел літератури.

Постановка проблеми і огляд літератури

Вплив використання та споживання природних ресурсів на міжнародну торгівлю є складним питанням, яке потребує розгляду різноманітних економічних аспектів, у т. ч. виявлення співвідношення між попитом та пропозицією на ресурси, процесу формування механізму цін, особливостей екологічної політики та правил міжнародної торгівлі. Багато науковців досліджували питання впливу використання та споживання природних ресурсів на міжнародну торгівлю. Зокрема, Gao (2023) систематизував баланс великих держав у міжнародній торгівлі. Weiming (2020) дослідив вплив світової торгівлі та її структурних змін на національну економіку, ресурси та навколишнє середовище. Na and Yang (2020) вивчили забруднення навколишнього середовища в умовах розвитку зовнішньої торгівлі Китаю. Ran and Hongjun (2024) виокремили тенденції міжнародної та зовнішньої торгівлі в Китаї. Shaojian et al. (2024) встановили вплив міжнародної торгівлі на вразливість навколишнього середовища. Lin (2016) проаналізував зовнішню торгівлю Китаю на основі екологічного сталого розвитку. Zhuangzhuang et al. (2023) дослідили торгівлю водними продуктами, вплив на торгівлю землекористування, вплив торгівлі на викиди вуглецю та біорізноманіття. Xia et al. (2015) проаналізували поточну ситуацію енергоспоживання в сільськогосподарському виробництві Китаю. Yuqin (2022) сфокусувався на експортній торгівлі сільськогосподарською продукцією Китаю в контексті впливу на навколишнє середовище та виділення вуглецю. Jing (2023) дослідив вплив імпортової торгівлі на дослідження

енергоефективності в Китаї. Також питання динаміки ренти за природні ресурси, стійкості навколишнього середовища та сталого економічного зростання в Китаї дослідили Arslan et al. (2022). Екологічну перспективу торговельної політики України в промисловій політиці та сталому зростанні дослідили Yatsenko and Zavadzka (2017).

Сучасні результати наукових досліджень показують, що для сприяння сталому розвитку та збалансованому розвитку міжнародної торгівлі необхідно сформулювати та впровадити більш комплексну та ефективну політику управління ресурсами та політику захисту навколишнього середовища (Shaojian et al., 2024). Водночас транснаціональна співпраця, технологічні інновації та споживання природних ресурсів є важливими способами досягнення сталого використання ресурсів і взаємовигідної міжнародної торгівлі, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Мета дослідження – обґрунтувати раціональні напрямки використання та споживання природних ресурсів на макроекономічному рівні.

Методологія

У статті використано комплексний метод дослідження, у т. ч. огляд літератури, аналіз даних, кейс-стаді і методи, що ґрунтуються на досвіді. По-перше, шляхом аналізу відповідної наукової літератури та статистичних даних встановлюється теоретична основа природних ресурсів у міжнародній торгівлі. По-друге, кількісний аналіз із використанням даних авторитетних агенцій, таких як урядові департаменти Китаю, виявляє масштаби, тенденції та ситуацію з імпортом і експортом торгівлі природними ресурсами. Крім того, через аналіз конкретних країн або регіонів детальніше вивчаються характеристики та фактори впливу на торгівлю природними ресурсами. У поєднанні з емпіричними даними та теоретичним аналізом визначаються статус і роль природних ресурсів у міжнародній торгівлі, а також надаються відповідні рекомендації щодо напрямку сталого розвитку.

Ці методи взаємодоповнюють один іншого, що обумовлює проведення комплексного та глибокого аналізу впливу природних ресурсів на міжнародну торгівлю у цій статті, а також слугує основою для подальших досліджень у цій сфері.

Результати дослідження

Природні ресурси, у т. ч. енергія, корисні копалини, водні ресурси та земельні ресурси, є важливою основою для виживання та розвитку людства. Однак із швидким розвитком світової економіки та безперервним збільшення кількості населення попит на природні ресурси зростає, а потік ресурсів у міжнародній торгівлі стає дедалі частішим (Gao, 2023; International trade risk and prevention, 2023).

Використання та споживання природних ресурсів не тільки впливає на національну економіку та навколишнє середовище, а й також має важливий вплив на міжнародну торгівлю як міст, що з'єднує економіки різних країн. Нерозумна експлуатація та надмірне споживання природних ресурсів призведе не лише до руйнування навколишнього середовища та порушення екологічної рівноваги, а й вплине на стабільність та сталий розвиток міжнародної торгівлі (Ran & Hongjun, 2024).

Таким чином, вивчення впливу використання та споживання природних ресурсів на міжнародну торгівлю є корисним для формулювання більш наукової та обґрунтованої політики й заходів, а також має велике значення для сприяння глобальному сталому розвитку, який заслуговує на поглиблене вивчення та обговорення.

Автори деяких досліджень вважають, що міжнародна торгівля призвела до надмірного використання та споживання природних ресурсів у деяких країнах. Експортуючи ресурсомістку продукцію до країн, що розвиваються, розвинуті країни опосередковано підвищують попит на природні ресурси, що призводить до виснаження природних ресурсів та екологічних проблем, з якими стикаються деякі країни, що розвиваються.

З іншого боку, результати деяких досліджень вказують на те, що міжнародна торгівля також може сприяти раціональному використанню ресурсів. Вона може сприяти транскордонному потоку та розподілу ресурсів, щоб ресурси можна було використовувати ефективніше, і водночас зменшити ризик дефіциту ресурсів.

Використання та споживання природних ресурсів впливає на міжнародну торгівлю переважно через співвідношення попиту і пропозиції та механізм цін. Результати деяких досліджень показують, що споживання ресурсів призвело до зростання цін на них, що могло вплинути на конкурентоспроможність і структуру витрат міжнародної торгівлі.

Високі ціни на ресурси можуть збільшити собівартість виробництва ресурсомісткої продукції та вплинути на її конкурентоспроможність на міжнародному ринку. З іншого боку, раціональне використання ресурсів може підви-

щити конкурентоспроможність підприємств на міжнародному ринку через зниження собівартості продукції та підвищення якості продукції. Таким чином, існує тісний зв'язок між використанням і споживанням природних ресурсів та міжнародною торгівлею, яка може сприяти розвитку та використанню ресурсів, а також потоку та розподілу ресурсів.

Теорія порівняльних переваг і теорія забезпеченості ресурсами пояснюють, як торгівля може отримати економічні вигоди на основі порівняльних переваг ресурсів. У спеціальній науковій літературі вказується, що торгівля може збільшити економічний дохід країни та валовий внутрішній продукт, а також покращити рівень добробуту її населення. Це пояснюється тим, що торгівля дає змогу країнам зосередитися на галузях, у яких вони мають порівняльну перевагу, підвищуючи продуктивність та економічну ефективність.

Проте теорія порівняльних переваг попереджає про структурні недоліки, які може спричинити торгівля. Надмірна залежність від порівняльних переваг може захопити країни в певних галузях з низькою доданою вартістю або ресурсомістких галузях, підвищуючи економічну вразливість. Міжнародна торгівля також може призвести до надмірного споживання ресурсів та екологічних проблем. Це може бути пов'язано з пом'якшенням екологічного контролю в деяких країнах з метою залучення іноземних інвестицій або зниження витрат виробництва, що призводить до надмірної експлуатації ресурсів і забруднення навколишнього середовища.

Теорія пастки порівняльних переваг вважається наріжним каменем міжнародної торгівлі, що підкреслює позитивні результати торгівлі для національних економік, зокрема збільшення ВВП і покращення добробуту населення. Науковці цитують погляди економіста Адама Сміта та посиляються на серію досліджень, які підтримують теорію порівняльних переваг, таких як емпіричний аналіз Лінь Іфу та ін., а також обговорення шляху промислової модернізації.

Теорія пастки порівняльних переваг наголошує на структурних проблемах, які можуть бути спричинені торгівлею, особливо для країн, що розвиваються, де надмірна залежність від порівняльних переваг може призвести до того, що вони потраплять у низький промисловий цикл і підвищать економічну вразливість. Науковці цитують дослідження Хон Ін та ін. і надають пропозиції щодо вирішення проблеми, наприклад зосередження на промисловій модернізації та технологічних інноваціях (Chong et al., 2023).

Теорія забезпеченості ресурсами пояснює, як торгівля може отримати економічні вигоди на основі порівняльних переваг ресурсів. Автори посиляються на внесок Елі Хекшера та Бертел Олін у теорію і вказують на те, що відмінності у забезпеченні ресурсами можуть призвести до оптимального розподілу факторів глобального виробництва та впливу на економічне зростання (Zhuangzhuang et al., 2023).

Теорія екологічної кривої Кузнеця описує зв'язок між якістю навколишнього середовища та економічним розвитком, вказуючи на те, що зі збільшенням економічного розвитку та доходу на душу населення якість навколишнього середовища може спочатку погіршуватися, а потім покращуватися. Науковці цитують дослідження Гроссмана і Крюгера і припускають, що торгівля може бути важливим фактором у цьому процесі.

Гіпотеза екологічного контролю та гіпотеза використання ресурсів до дна попереджають, що торгівля може призвести до переміщення ресурсомістких галузей промисловості в регіони з нижчими екологічними нормами, загострюючи екологічні проблеми. Автори посилаються на дослідження, такі як аналіз торговельної моделі Північ-Південь Коупленда та Тейлора та Соларі й ін. в дослідженні феномена забруднених притулків у Гані (Yuqin, 2022).

Природні ресурси стосуються всіх видів матеріалу та енергії, які існують у природі та можуть використовуватися людьми, що є матеріальною основою для виживання та розвитку людського суспільства. За характером і характеристиками ресурсів природні ресурси можна поділити на різні категорії, серед яких виокремлюють:

Відновлювані ресурси – це ресурси, які можуть бути відновлені природним шляхом або регенеровані людськими заходами за умови розумного використання та управління ними. Наприклад, сонячна енергія, енергія вітру, енергія води, ліси, рибні ресурси тощо є відновлюваними ресурсами.

Невідновлювані ресурси – це ресурси, які існують в обмежених кількостях, не підлягають відновленню та не можуть бути повторно використані після споживання (наприклад, нафта, природний газ, вугілля, залізна руда тощо є невідновлюваними ресурсами).

Земельні ресурси – це земля на земній поверхні, у т. ч. оброблювані землі, луки, ліси, водойми тощо, які є основним простором для виробництва та життя людини.

Мінеральні ресурси – це різноманітні корисні копалини, руди та родовища корисних копалин у земній корі, у т. ч. металеві корисні копалини, нерудні корисні копалини та енергетичні корисні копалини.

Водні ресурси – це ресурси прісної води на землі, у т. ч. поверхневі та підземні води, які є важливою основою для життя людини, сільського господарства та промислового виробництва.

Біологічні ресурси стосуються всіх видів біологічних ресурсів на землі, у т. ч. рослини, тварин, мікроорганізми тощо, які є важливими джерелами їжі для людини тощо.

Атмосферні ресурси стосуються газів та аерозолів в атмосфері, у т. ч. повітря, кисень, вуглекислий газ тощо, які є необхідними ресурсами для дихання людини та промислового виробництва.

Вище наведено загальні класифікації природних ресурсів. Різні класифікації ресурсів мають різні характеристики та методи використання, які мають велике значення для розвитку та стійкості людського суспільства.

Використання та споживання природних ресурсів належить до процесу експлуатації людиною усіх ресурсів, що існують у природі (вони охоплюють воду, землю, корисні копалини, енергію, ліси, рибні ресурси тощо).

Природні ресурси використовуються різними способами, у т. ч. видобуток корисних копалин, сільське господарство, лісове господарство, рибальство, розвиток енергетики тощо. Різні ресурси потрібно використовувати по-різному, але стійкість і екологічне середовище ресурсів потрібно повністю враховувати в процесі використання.

Розвиток людської економіки та населення зумовлює збільшення попиту на природні ресурси, що призводить до прискорення споживання ресурсів. Зокрема, деякі невідновлювані ресурси, такі як нафта та природний газ, не можуть бути перероблені після споживання, тому необхідно посилити раціональне використання та управління ними.

Використання та споживання природних ресурсів має незначний вплив на навколишнє середовище, у т. ч. забруднення води, деградацію ґрунту, вирубку лісів та інші проблеми. Надмірне використання та споживання призведе до дисбалансу екосистеми, впливаючи на біорізноманіття та зміну клімату, тому необхідно приділяти увагу захисту навколишнього середовища та екологічній рівновазі в процесі використання ресурсів.

Щоб досягти сталого розвитку, необхідно вжити ефективні заходи щодо управління та захисту ресурсів, у т. ч. сприяння циркулярній економіці, формування пропаганди щодо збереження ресурсів та посилення екологічного нагляду. Тільки через раціональне використання та охорону природних ресурсів можна досягти сталого економічного та збалансованого екологічного розвитку.

Природні ресурси є спільними у всьому світі, і міжнародне співтовариство має працювати разом, щоб сформулювати міжнародні норми та політику для спільного вирішення проблем, спричинених використанням і споживанням ресурсів. Міжнародна співпраця може сприяти раціональному використанню та охороні ресурсів і досягненню цілей глобального сталого розвитку (Weiming, 2020).

Сьогодні використання та споживання глобальних природних ресурсів зіштовхується з багатьма викликами та проблемами, зокрема з надмірною експлуатацією Багато невідновлюваних ресурсів, таких як нафта, природний газ, вугілля тощо, надмірно експлуатуються, що призводить до зменшення запасів ресурсів, що суттєво впливає на їх стале використання.

Дефіцит води також є важливою проблемою, оскільки багато частин світу зіштовхуються з нестачею води через надмірне відкачування підземних вод, забруднення води та інші причини, що призводить до недостатнього водопостачання, що впливає на сільськогосподарське, промислове та побутове використання води.

Крім того, вирубка лісів призвела до зменшення лісового покриву, що вплинуло на біорізноманіття та екологічний баланс, тоді як надмірний вилов риби та незаконне полювання на біологічні ресурси посилили вимирання видів і руйнування екосистем.

Водночас масштабне переосвоєння земельних ресурсів та викид великої кількості забруднювальних речовин у промислове виробництво також загострюють проблему забруднення земель та повітря.

Для вирішення цих проблем необхідний стійкий підхід, який сприятиме раціональному використанню та збереженню ресурсів. Це охоплює заходи щодо посилення захисту навколишнього середовища, сприяння зеленому розвитку та циркулярній економіці, посилення управління ресурсами та нагляду, щоб досягти сталого використання ресурсів і захистити природне середовище.

Природні ресурси відіграють важливу роль у міжнародній торгівлі та мають далекосяжний вплив на економічний розвиток різних країн і міжнародні торговельні відносини. Нижче наведено поглиблене тлумачення статусу та ролі природних ресурсів у міжнародній торгівлі:

1. Енергетичні ресурси

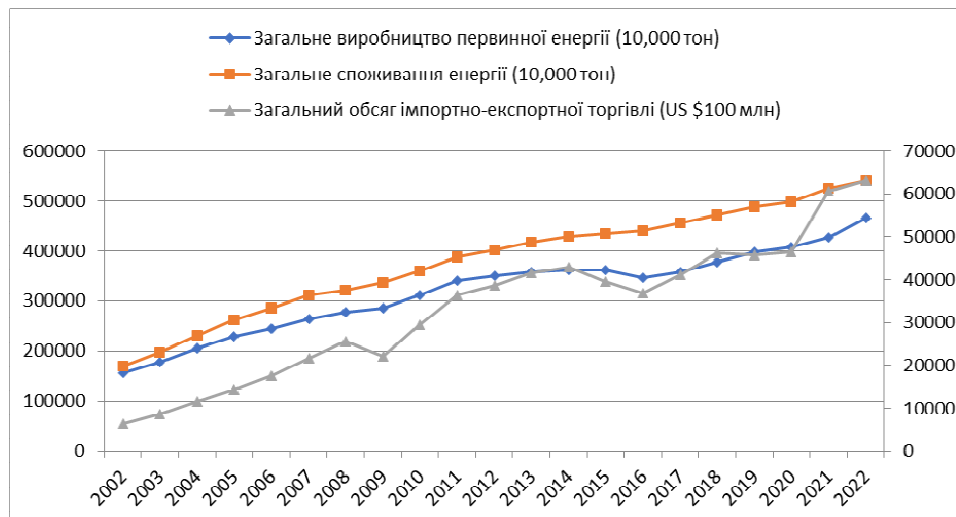
Такі енергетичні ресурси, як нафта, природний газ і вугілля, відіграють важливу роль у міжнародній торгівлі. Ці ресурси є основним джерелом глобального енергопостачання, і багато країн покладаються на імпорту енергію для задоволення своїх внутрішніх енергетичних потреб.

Пропозиція та коливання цін на енергетичні ресурси мають великий вплив на міжнародні ринки та економічний розвиток. Наприклад, регіон Близького Сходу є основним регіоном-експортером нафти, тоді як інші країни покладаються на імпорту великих обсягів нафти з регіону, і ця залежність робить енергетичні ресурси важливими в міжнародній торгівлі.

У цій статті як приклад джерела даних береться статистичний щорічник, складений Національним бюро статистики Китаю (National Bureau of Statistics of China, 2023), і намагається інтерпретувати статус і роль енергетичних ресурсів у міжнародній торгівлі через зміни даних за останні 20 років, як показано на рис. 1.

Рисунок 1

Порівняння загального виробництва первинної енергії Китаю, загального споживання енергії та загального імпорту та експорту торгівлі, 2002–2022 рр.

Примітки: Одиниця виміру виробництва і споживання енергії: 10,000 т; одиниця виміру торгівлі: 100 млн дол. США. Джерело: National Bureau of Statistics of China (2023).

2. Мінеральні ресурси

Мінеральні ресурси, такі як залізна руда, мідь, алюміній та інші є важливими товарами в міжнародній торгівлі. Ці ресурси використовуються для виробництва промислових товарів та інфраструктури, які є основою світової економіки. Багато країн покладаються на імпортовані мінеральні ресурси для підтримки промислового виробництва та економічного розвитку, тоді як деякі країни стали значними експортерами через свої багаті мінеральні ресурси.

Наприклад, Австралія, Бразилія та інші країни є важливими експортерами мінеральних ресурсів, і їхній експорт мінеральних ресурсів має важливий вплив на міжнародний ринок та економічний розвиток. Базуючись на статистичному щорічнику, складеному Національним бюро статистики Китаю (National Bureau of Statistics of China, 2023) як джерела даних, у статті зроблено спробу інтерпретувати статус і роль загального споживання енергії гірничодобувною промисловістю в міжнародній торгівлі через зміну даних з 2005 по 2022 рр., як показано на рис. 2.

Рисунок 2

Порівняння загального енергоспоживання гірничодобувної промисловості Китаю та загального обсягу імпорту та експорту, 2007–2021 рр.

Примітки: одиниця виміру енергоспоживання: 10,000 т; одиниця виміру торгівлі: 100 млн дол. США. Джерело: National Bureau of Statistics of China (2023).

3. Ресурси сільськогосподарської продукції

Сільськогосподарські ресурси, такі як зерно, бавовна та кава, також відіграють важливу роль у міжнародній торгівлі. Ці ресурси використовуються для задоволення глобального попиту на продовольство та потреб споживання, забезпечення продовольчої безпеки та диверсифікованого споживання.

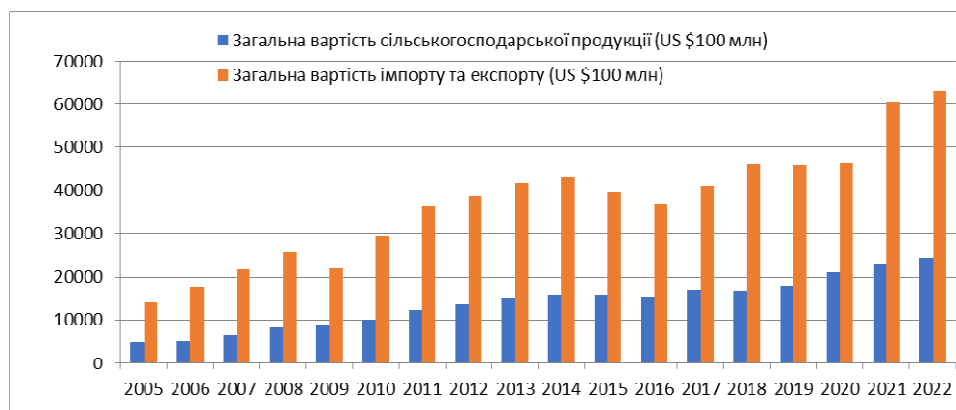
Багато країн покладаються на імпортні сільськогосподарські ресурси для забезпечення продовольчих поставок, а деякі країни стали великими експортерами завдяки своїм багатим сільськогосподарським ресурсам. Наприклад, США, Бразилія, Аргентина та інші країни є основними експортерами сільськогосподарської продукції, і їхній сільськогосподарський експорт має велике значення для міжнародних ринків і продовольчої безпеки.

Базуючись на статистичному щорічнику, складеному Національним бюро статистики Китаю (National Bureau of Statistics of China, 2023) як джерела даних, у статті зроблено спробу інтерпретувати статус і роль загальної

вартості сільськогосподарської продукції (у т. ч. сільське господарство, лісове господарство, тваринництво та рибну промисловість) у міжнародній торгівлі через дані з 2005 по 2022 рр., як показано на рис. 3.

Рисунок 3

Порівняння загальної вартості сільськогосподарської продукції Китаю та загального обсягу імпорту та експорту, 2005–2022 рр.

Примітки: Одиниця виміру: 100 млн дол. США. Джерело: National Bureau of Statistics of China (2023).

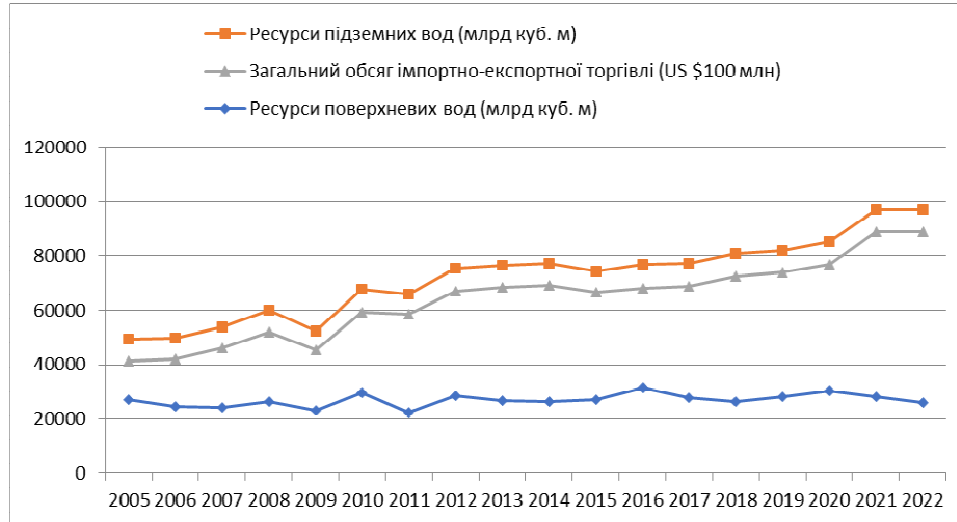
4. Водні ресурси

У деяких регіонах вода також розглядається як важливий природний ресурс, тому існує торгівля водою. Деякі багаті водою країни експортують воду для задоволення потреб інших країн, а міжнародна торгівля цією водою також залежить від екологічних і соціальних факторів.

На основі даних статистичного щорічника, складеного Національним бюро статистики Китаю (National Bureau of Statistics of China, 2023) як джерела даних, у статті зроблено спробу інтерпретувати статус і роль змін водних ресурсів у міжнародній торгівлі через зміни в даних про загальні водні ресурси з 2005 по 2022 рр., як показано на рис. 4.

Рисунок 4

Порівняння загальних водних ресурсів і загального обсягу імпорту та експорту в Китаї, 2005–2022 рр.

Примітки: Одиниця виміру водних ресурсів: 100 млн м³; одиниця виміру торгівлі: 100 млн дол. США. Джерело: National Bureau of Statistics of China (2023).

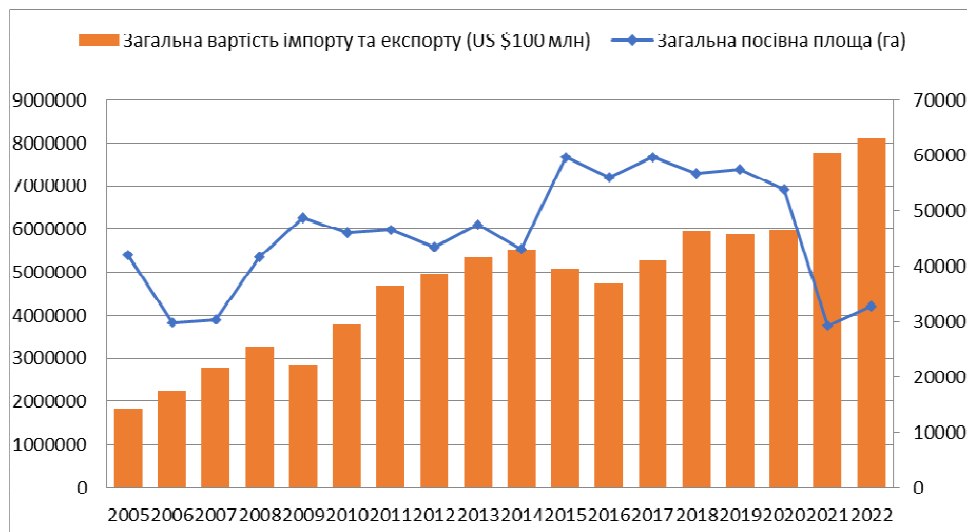
5. Біологічні ресурси

Біологічні ресурси (деревина, рибні ресурси, лікарські матеріали тощо) також є важливими товарами в міжнародній торгівлі. Ці ресурси використовуються для задоволення виробничих і споживчих потреб країн і відіграють важливу роль у сприянні економічному розвитку та підвищенні рівня життя.

Однак міжнародна торгівля біологічними ресурсами також стурбована захистом навколишнього середовища та сталим використанням, і необхідно знайти баланс між захистом ресурсів і навколишнього середовища та реалізацією сталого використання. Використовуючи статистичний щорічник, складений Національним бюро статистики Китаю (National Bureau of Statistics of China, 2023) як джерело даних, у цій статті автори намагаються інтерпретувати статус і роль змін у біологічних ресурсах у міжнародній торгівлі через зміни загальної площі лісонасаджень з 2005 по 2022 рр., як показано на рис. 5.

Рисунок 5

Порівняння між загальним обсягом лісонасадження та загальним обсягом імпорту та експорту торгівлі, 2005–2022 рр.

Примітки: одиниця виміру лісонасаджень: гектар; одиниця виміру обсягу торгівлі: 100 млн дол США. Джерело: National Bureau of Statistics of China (2023).

Торговельні відносини між країнами, багатими на ресурси, і країнами з бідними ресурсами є взаємовигідними та сприяють економічному розвитку, передачі технологій і міжнародній співпраці. Однак обидві сторони також повинні звернути увагу на сталість використання ресурсів і захист навколишнього середовища, щоб уникнути надмірної експлуатації ресурсів і шкоди навколишньому середовищу.

Торговельні відносини між країнами, багатими на ресурси, і країнами з бідними ресурсами є важливою частиною міжнародної торгівлі, що демонструє взаємодоповнюваність і взаємозалежність ресурсів. Такий зв'язок втілює в собі кілька характеристик (Xia et. al., 2015).

Насамперед взаємодоповнювальна торгівля є важливою особливістю, багаті на ресурси країни, як правило, експортують нафту, мінерали та інші ресурси, а бідні на ресурси країни мають імпортувати, щоб задовольнити внутрішній попит, сприяючи взаємній вигоді такої співпраці.

По-друге, ці торговельні відносини сприяють розподілу праці та співпраці, водночас багаті на ресурси країни зосереджуються на видобутку ресурсів і виробництві, тоді як бідні на ресурси країни зосереджуються на обробці ресурсів і виробництві, покращуючи ефективність виробництва та міжнародну конкурентоспроможність.

По-третє, такі торговельні відносини сприяють передачі технологій, багаті на ресурси країни мають передову експлуатацію ресурсів і технологію виробництва, бідні на ресурси країни можуть отримати передачу технологій через співпрацю, щоб покращити свій власний промисловий рівень. Водночас ці відносини позитивно впливають на економічний розвиток. Країни, багаті на ресурси, сприяють економічному розвитку та національному процвітання через експорт ресурсів, а бідні країни сприяють модернізації економічної структури та промислового розвитку через імпорт ресурсів.

Крім того, такі торговельні відносини допомагають розподілити ризики, зменшити залежність від одного ресурсу та підвищити економічну стійкість і стабільність. Загалом торговельні відносини між країнами, багатими на ресурси, і країнами з бідними ресурсами сприяють як економічному розвитку, так і передачі технологій, але також необхідно приділяти увагу сталому використанню ресурсів і захисту навколишнього середовища для забезпечення довгострокового сталого розвитку.

Нестабільність цін на ресурси має широкий і глибокий вплив на торгівлю, особливо для країн і галузей, які сильно залежать від ресурсів (Xia et. al., 2015). Насамперед коливання цін на ресурси безпосередньо впливає на імпорт і експорт ресурсів. Коли ціни на ресурси зростають, країни-експортери, як правило, збільшують експорт, щоб отримати більші доходи, водночас країни-імпортери можуть скорочувати імпорт, щоб зменшити витрати. І навпаки, коли ціни на ресурси знижуються, країни-експортери можуть скоротити експорт, щоб уникнути втрат, а країни-імпортери можуть збільшити імпорт, щоб скористатися нижчими цінами.

По-друге, коливання цін на ресурси також може вплинути на торговельний баланс країни. Зростання цін на ресурси може призвести до більшого торговельного дефіциту для країн-імпортерів і більшого активного торговельного балансу для країн-експортерів, тоді як зниження цін на ресурси може мати протилежний ефект.

Крім того, коливання цін на ресурси також впливає на економічне зростання країн, що експортують та імпортують ресурси. Вищі ціни на ресурси сприяють економічному зростанню країн-експортерів ресурсів, але можуть мати негативний вплив на економіку країн-імпортерів ресурсів.

І навпаки, зниження цін на ресурси може негативно впливати на економіку країн-експортерів ресурсів, але сприяти економічному зростанню в країнах-імпортерах ресурсів.

Нарешті, коливання цін на ресурси також впливає на інвестиції та промислову структуру країни. Вищі ціни на ресурси можуть спонукати країни-експортери ресурсів збільшити інвестиції в розвиток ресурсів, тоді як країни-імпортери можуть збільшити інвестиції в альтернативні ресурси.

Зниження цін на ресурси може призвести до скорочення інвестицій у країни-експортери ресурсів і збільшення попиту на ресурси в країнах-імпортерах. Таким чином, вплив коливань цін на ресурси на торгівлю є складним і різноманітним, і різні країни та галузі матимуть різні стратегії їх подолання. Уряди та підприємства повинні приділяти пильну увагу коливанням цін на ресурси та гнучко коригувати торговельну політику та промислову структуру, щоб відповідати викликам і можливостям у різних ситуаціях.

Вплив надмірної експлуатації та споживання ресурсів на довкілля є дуже серйозним, у т. ч. екологічне руйнування, ерозія ґрунту, виснаження водних ресурсів, забруднення повітря, викиди парникових газів і можливі соціальні конфлікти.

По-перше, надмірна експлуатація ресурсів призвела до великої екологічної шкоди, як-от знищення земель, вирубка лісів тощо, що серйозно вплинуло на баланс екосистеми та біорізноманіття. По-друге, надмірна експлуатація також посилює опустелювання та ерозію ґрунту, що негативно впливає на сільськогосподарське виробництво та екологічне середовище. Крім того, надмірна експлуатація ресурсів також призведе до виснаження водних ресурсів, що вплине на сільськогосподарську іригацію, міське водопостачання та інші аспекти.

Водночас час експлуатація та споживання ресурсів вивільняє велику кількість шкідливих газів і твердих частинок, що призводить до збільшення забруднення повітря, що становить загрозу для здоров'я людини та навколишнього середовища. Крім того, така поведінка також призведе до вивільнення великої кількості парникових газів, посилить глобальні зміни клімату, призведе до частих екстремальних погодних явищ і спричинить негативний вплив на екосистеми та людське суспільство.

Нарешті, надмірна експлуатація ресурсів також може призвести до соціальних конфліктів, у т. ч. конкуренцію ресурсів і шкоду навколишньому середовищу, що серйозно впливає на соціальну стабільність і сталий розвиток (Na & Yang, 2020).

Щоб зменшити вплив надмірної експлуатації та споживання ресурсів на навколишнє середовище, необхідно вжити ефективні заходи щодо управління та захисту ресурсів. Це включає ініціативи щодо сприяння сталому розвитку, посилення екологічного регулювання, сприяння збереженню ресурсів і переробці, а також сприянню екологічному виробництву та споживанню. Зокрема, необхідно посилити управління ресурсами, підвищити ефективність використання ресурсів, сприяти технологічним інноваціям, знайти

альтернативні ресурси, зміцнити міжнародну співпрацю, спільно вирішувати проблеми ресурсів і навколишнього середовища, а також сформулювати та вдосконалити відповідну політику та правила для сприяння сталому використанню ресурсів і ефективному розвитку торгівлі.

Реалізація цих заходів сприятиме реалізації сталого використання та захисту ресурсів і навколишнього середовища, створюючи кращі умови для сталого розвитку людського суспільства. Вплив екологічних проблем на торгівлю багатогранний, що виявляється в таких аспектах:

Торговельні бар'єри: Екологічні стандарти та правила часто використовуються як інструменти для торговельних бар'єрів. Деякі країни можуть встановлювати високі екологічні вимоги, щоб обмежити надходження імпортованої продукції та захистити свої внутрішні ринки та навколишнє середовище. Така практика може призвести до торговельних дисбалансів, які перешкоджають експорту та економічному зростанню в країнах, що розвиваються.

Зелена торгівля та попит на екологічні продукти: Зростання обізнаності про захист навколишнього середовища зумовлює збільшення попиту на екологічні продукти. Багато країн прагнуть купувати екологічно чисті продукти, що сприяє розвитку зеленої торгівлі. Таким чином, проблеми навколишнього середовища також можуть бути рушійною силою зростання торгівлі, водночас створюючи бізнес-можливості для розвитку чистих технологій і стійких галузей.

Екологічні податки та субсидії: щоб заохотити розвиток екологічних галузей або покарати за забруднення навколишнього середовища, деякі країни вводять екологічні податки на імпортовані продукти або надають субсидії на екологічно чисті продукти, вироблені у їхніх власних країнах. Така політика може вплинути на конкурентоспроможність і ринкову частку міжнародної торгівлі, а також спричинити торговельні суперечки.

Екологічна співпраця та торговельні угоди: питання довкілля часто займають важливе місце в міжнародних торговельних переговорах і угодах. Деякі країни включають положення про захист навколишнього середовища в торговельній угоді, щоб гарантувати, що торговельна діяльність не завдає серйозної шкоди навколишньому середовищу, і сприяє сталому розвитку та захисту навколишнього середовища. Крім того, міжнародна екологічна співпраця також може допомогти зменшити транскордонне забруднення та марнотратство ресурсів, а також сприяти добросумісному циклу торгівлі та захисту навколишнього середовища.

Зміст сталого розвитку та захисту ресурсів буде зосереджено на тому, як досягти скоординованого розвитку економіки, суспільства та навколишнього середовища у використанні ресурсів і торгівлі, а також досліджуватиме, як сприяти сталому розвитку міжнародної торгівлі за допомогою концепцій сталого розвитку та заходів із захисту ресурсів.

Обговорюючи сталий розвиток і збереження ресурсів, необхідно детально вивчити такі аспекти (Shaojian et al., 2024):

Застосування концепції сталого розвитку у використанні ресурсів: Концепція сталого розвитку вимагає координації економічного, соціального та екологічного розвитку у використанні та споживанні ресурсів. Це охоплює забезпечення сталого використання ресурсів через збалансування економічного зростання, соціальної справедливості та захисту навколишнього середовища. Ми можемо обговорити, як досягти цієї мети, сприяючи екологічному виробництву, пропагуючи збереження ресурсів і переробку, а також посилюючи екологічне регулювання.

Вплив збереження ресурсів на міжнародну торгівлю: Розробка політики та нормативних актів щодо збереження ресурсів може мати важливий вплив на міжнародну торгівлю. З одного боку, деякі країни можуть обмежити експорт певних ресурсів або посилити контроль над ресурсами, щоб захистити власні ресурси та екологічне середовище.

З іншого боку, міжнародна співпраця в транснаціональному управлінні ресурсами може бути посилена для забезпечення сталого використання та збереження ресурсів. Ми можемо дослідити вплив цих політичних заходів на масштаб і структуру торгівлі, а також як досягти сталого використання ресурсів і здорової торгівлі через міжнародну співпрацю.

Координація політики сталого розвитку та торгівлі: для досягнення цілей сталого розвитку та збереження ресурсів необхідно розробити екологічно чисту торговельну політику та сприяти таким заходам, як переробка ресурсів і скорочення викидів вуглецю.

Це передбачає включення положень про захист навколишнього середовища до торговельних угод, розробку політики сприяння зеленій торгівлі та створення екологічних ланцюгів постачання. Ми можемо дослідити, як такі заходи сприяють безпрограшній ситуації для економічного зростання та збереження ресурсів, і оцінити їхню ефективність і здійсненність за допомогою тематичних досліджень або аналізу певної моделі.

Конкуренція за ресурси та суперечки щодо ресурсів мають глибокий вплив на міжнародні політичні відносини. Нижче наведено основні наслідки конкуренції за ресурси та ресурсних суперечок на міжнародні політичні відносини.

Коли ми аналізуємо вплив ресурсної конкуренції та ресурсних суперечок на міжнародні політичні відносини, насамперед потрібно враховувати геополітичну напругу. Контроль і використання ресурсів часто пов'язані з національними інтересами та безпекою, і можуть викликати геополітичну напруженість між країнами. Наприклад, конкуренція за морські ресурси в Південному та Східно-Китайському морях призвела до напруженості між Китаєм, Японією, В'єтнамом, Філіппінами та іншими країнами. Така напруженість

може перерости у військове протистояння або навіть спровокувати військовий конфлікт, що негативно вплине на міжнародну політичну стабільність.

По-друге, не можна ігнорувати вплив ресурсної конкуренції та суперечок на економіку. Ресурси є важливою підтримкою національного економічного розвитку, а придбання та використання ресурсів безпосередньо впливає на економічне процвітання країни. Дефіцит і цінність ресурсів вплине на співвідношення попиту та пропозиції на міжнародному ринку, а потім вплине на глобальну економічну структуру.

Суперечки щодо ресурсів можуть призвести до нестабільності цін на ресурси, що впливає на міжнародну торгівлю та інвестиції. Наприклад, різкі коливання цін на нафту можуть суттєво впливати на світову економіку, особливо в країнах із високою залежністю від нафти. Водночас торговельні обмеження та санкції також можуть стати економічною зброєю між країнами, ще більше посилюючи економічну конкуренцію та напруженість.

Необхідно також вивчити екологічні наслідки. Експлуатація та використання ресурсів зазвичай супроводжується екологічними збитками, такими як вирубка лісів, ерозія ґрунту тощо. Такі екологічні проблеми можуть призвести до міжнародних суперечок, оскільки експлуатація та використання ресурсів часто виходить за межі національних кордонів, що призводить до проблем у розподілі та управлінні ресурсами.

Водночас надмірна експлуатація та забруднення ресурсів також становлять загрозу для екосистем і біорізноманіття, тому міжнародна співпраця необхідна для вирішення транснаціональних екологічних проблем, щоб зменшити шкоду навколишньому середовищу, яку можуть завдати суперечки щодо ресурсів.

Крім того, питання енергетичної безпеки можуть посилити геополітичну напруженість у міжнародних політичних відносинах. Нерівномірний географічний розподіл енергоресурсів призведе до високої залежності деяких країн від ключових енергоресурсів, які будуть центром геополітичної конкуренції.

Деякі країни можуть використовувати енергетику як політичний інструмент для тиску або накладення санкцій на інші країни, контролюючи енергетичні ресурси. Такий підхід може призвести до напруженості в міжнародних відносинах і до конфлікту та конфронтації, створюючи загрозу регіональній та глобальній стабільності. Нарешті, вплив конкуренції за ресурси та суперечок на міжнародну співпрацю та конфлікти також є дуже важливими.

Конкуренція за ресурси може сприяти міжнародній співпраці, спільному використанню ресурсів і розвитку співпраці між країнами, а також посилювати міжнародну взаємозалежність і співпрацю. Однак суперечки щодо ресурсів також можуть призвести до міжнародних конфліктів і воєн, посилюючи напруженість у міжнародних відносинах і створюючи загрозу міжнародному миру та безпеці. Тому нам необхідно глибоко проаналізувати механізм впли-

ву ресурсної конкуренції та суперечок на міжнародну співпрацю та конфлікт, а також вивчити контрзаходи для підтримки стабільності та гармонії міжнародних політичних відносин.

Співпраця та конкуренція між ресурсними країнами є важливим і складним аспектом міжнародних політичних та економічних відносин. Вони доповнюють одна іншу – як взаємовигідні механізми співпраці, так і конкуренція, що виникає через конкуренцію ресурсів. Нижче наведено детальну інтерпретацію характеристик співпраці та конкуренції між ресурсними країнами (Lin, 2016):

Спільне використання ресурсів: Механізм співпраці може сприяти спільному використанню ресурсів між ресурсними країнами, а також спільному розвитку та використанню ресурсів. Такий обмін може побудувати відносини довіри між країнами, досягти оптимального розподілу ресурсів і сприяти економічному розвитку та соціальному прогресу.

Наприклад, деякі країни, багаті ресурсами, але не мають технологій, можуть співпрацювати з технологічно розвиненими країнами для спільної розробки ресурсних проєктів і досягнення мети спільного використання ресурсів і взаємовигідної співпраці.

Технічна співпраця: технічна співпраця є однією з важливих форм співпраці ресурсних країн. Завдяки технічній співпраці країни-ресурси можуть спільно розробляти нові технології видобутку ресурсів і технології захисту навколишнього середовища для підвищення ефективності та стійкості розробки ресурсів.

Така співпраця не тільки допомагає підвищити рівень видобутку та використання ресурсів, а й зменшує вплив видобутку на навколишнє середовище. Наприклад, деякі розвинені країни можуть ділитися передовими технологіями захисту навколишнього середовища з країнами, що експлуатують ресурси, щоб спільно сприяти розвитку ресурсів і захисту навколишнього середовища.

Торгівля ресурсами: Ресурсні країни можуть задовольнити свої відповідні потреби в ресурсах і сприяти економічному розвитку через співпрацю в торгівлі ресурсами. Торгівля ресурсами може реалізувати додаткові переваги ресурсів на міжнародному ринку, підвищити ефективність використання ресурсів і сприяти розвитку міжнародної торгівлі. Така форма співпраці сприяє раціональному розподілу ресурсів і взаємовигідним торговельним відносинам, надаючи поштовх для економічного зростання всіх країн.

Охорона навколишнього середовища: країни, що володіють ресурсами, можуть спільно захищати ресурси та навколишнє середовище за допомогою механізмів співпраці, щоб зменшити шкоду, завдану навколишньому середовищу внаслідок експлуатації ресурсів. Експлуатація ресурсів часто супроводжується забрудненням навколишнього середовища та екологічною

шкодою, і така співпраця може сприяти тому, що країни-ресурси спільно формують політику та стандарти охорони навколишнього середовища, застосовують екологічно чисті методи видобутку та зменшують негативний вплив експлуатації ресурсів на навколишнє середовище.

Така співпраця сприяє раціональному використанню ресурсів і сталому розвитку навколишнього середовища.

Ресурсна конкуренція: Між ресурсними країнами існує конкуренція за обмежені ресурси, яка передбачає конкуренцію за контроль над ресурсами та право на їх розробку. Через дефіцит і стратегічну важливість ресурсів деякі країни можуть вдаватися до різних засобів, у т. ч. дипломатичного посередництва, економічної співпраці і навіть військового втручання, щоб отримати контроль над ресурсами та права на їх розробку.

Така конкуренція за ресурси може призвести до регіональної напруженості та нестабільності в міжнародних відносинах і навіть спровокувати геополітичні конфлікти та війни. Наприклад, деякі регіони можуть стати центром багатонаціональної конкуренції через свої багаті ресурси, що призведе до регіональної нестабільності та конфліктів.

Цінова конкуренція: Також може існувати конкуренція за ціни ресурсів між країнами-постачальниками, щоб конкурувати за частку ринку та цінову перевагу. На коливання цін на ресурси та конкуренцію часто впливають попит і пропозиція, міжнародна політика та геополітика.

Деякі країни можуть коригувати ціни на ресурси та пропонувати пільгові умови, щоб отримати частку ринку та конкурентні переваги. Така цінова конкуренція може викликати коливання та нестабільність на міжнародному ринку, впливаючи на порядок міжнародної торгівлі та економічний розвиток.

Геополітична конкуренція: Конкуренція між ресурсними країнами також може виявлятися як геополітична конкуренція, особливо суперечки щодо контролю над ресурсами. Райони, багаті ресурсами, часто є центром суперечок між багатьма країнами, і суперечки щодо території, морських прав та інших питань можуть загостритися через наявність ресурсів.

Така геополітична конкуренція може призвести до регіональної напруженості та напруженості в міжнародних відносинах, які необхідно пом'якшувати та вирішувати через дипломатичні канали та міжнародну співпрацю.

Конкуренція з енергетичної безпеки: Енергетичні ресурси є важливою частиною національної безпеки, тому між ресурсними країнами може виникнути конкуренція через питання енергетичної безпеки. Деякі країни можуть вживати різних заходів для забезпечення стабільності енергопостачання, у т. ч. контроль над каналами енергопостачання, посилення енергетичної дипломатії та впровадження стратегій диверсифікації енергоресурсів. Ця конку-

ренція за енергетичну безпеку може призвести до напруги та нестабільності в міжнародних відносинах, особливо коли енергетичні ресурси обмежені або геополітична ситуація нестабільна.

Ресурсна дипломатія та торговельна політика – це низка політик і стратегій, сформульованих ресурсними країнами в міжнародних справах, спрямованих на захист і просування національних ресурсних інтересів, а також на сприяння раціональному розвитку, використанню та торгівлі ресурсами. Це має велике значення для захисту національних ресурсних інтересів, сприяння співпраці та розвитку ресурсів, а також сприяння сталому розвитку ресурсів. Ось поглиблене тлумачення та аналіз таких політик:

Багатостороння співпраця: участь у міжнародних організаціях і механізмах багатосторонньої співпраці є важливим способом для ресурсних країн реалізувати ресурсну дипломатію та торговельну політику. Беручи участь у цих механізмах, країни-ресурси можуть налагоджувати відносини співпраці з іншими країнами, спільно сприяти міжнародним правилам і стандартам у сфері ресурсів, а також сприяти співпраці та розвитку у сфері розробки ресурсів і торгівлі. Така багатостороння співпраця допомагає ресурсним країнам мати більший вплив на міжнародній арені та покращувати захист і ефективність реалізації своїх ресурсних інтересів.

Двостороння співпраця: підписання двосторонніх угод і угод про співпрацю з іншими країнами є одним із важливих способів для ресурсних країн здійснювати ресурсну дипломатію та торговельну політику. Завдяки двосторонній співпраці з іншими країнами ресурсні країни можуть налагоджувати взаємовигідні відносини співпраці у сфері розробки ресурсів, технічної співпраці та торгівлі ресурсами. Така двостороння співпраця допомагає країнам-ресурсам зміцнювати співпрацю та обмін ресурсами в конкретних сферах або регіонах, а також максимізувати та оптимізувати вигоди від ресурсів.

Ресурсна дипломатія: за допомогою дипломатичних засобів країни-ресурси можуть захищати національний ресурсний суверенітет та інтереси, вирішувати суперечки та спори щодо ресурсів, а також сприяти співпраці та обміну ресурсами. Ресурсна дипломатія є важливим способом для ресурсних країн захистити власні ресурсні інтереси та вирішити проблеми ресурсів у міжнародних справах. Необхідно максимізувати та захистити ресурсні інтереси через дипломатичні канали та міжнародну співпрацю.

Безпека ресурсів: формування політики безпеки ресурсів є важливим заходом для забезпечення стабільності та безпеки постачання ресурсів у країнах-ресурсах. Країни, що мають ресурси, повинні вжити різноманітних заходів, у т. ч. диверсифікацію каналів постачання енергії, посилення енергетичної дипломатії та організації безпеки морських транспортних каналів, щоб забезпечити надійність і стабільність постачання національних ресурсів і захистити національний економічний розвиток та національну безпеку.

Торговельна політика: через формулювання торговельної політики країни-ресурси можуть сприяти лібералізації та полегшенню торгівлі ресурсами, а також сприяти міжнародній торгівлі та обігу ресурсів. Ресурсні країни мають зменшити торговельні бар'єри, сприяти спрощенню торгівлі та підвищити ефективність торгівлі за допомогою торговельної політики, щоб оптимізувати та розвивати торгівлю ресурсами.

Сталий розвиток: прийняття політики сталого розвитку є ключовим для ресурсних країн для максимізації вигод від ресурсів і досягнення сталого розвитку. Ресурсні країни повинні приділяти увагу захисту навколишнього середовища, екологічному балансу та сталому використанню в процесі розробки та використанні ресурсів, щоб забезпечити довгострокове стабільне постачання ресурсів і сталість ресурсів та навколишнього середовища.

Технічна співпраця: через політику технічної співпраці ресурсні країни можуть сприяти обміну ресурсними технологіями та кооперації й покращувати технічний рівень і ефективність розробки ресурсів. Ресурсні країни повинні зміцнювати технічну співпрацю з іншими країнами для спільної розробки та застосування передових технологій розробки ресурсів і технологій захисту навколишнього середовища, щоби підвищити ефективність і сталість розробки ресурсів та реалізувати максимізацію вигод від ресурсів і взаємовигідну ситуацію.

Вплив видобутку ресурсів на місцеві громади є складним і різноманітним питанням, яке має як позитивний, так і потенційно негативний вплив (Chong, 2023).

По-перше, видобуток ресурсів забезпечує поширення технологій і досвіду управління серед місцевих громад. У процесі видобутку ресурсів часто впроваджуються передові технології та досвід управління, що покращує рівень кваліфікації та управлінський потенціал місцевих жителів. Розповсюдження такої технології та управлінського досвіду не тільки допомагає підвищити конкурентоспроможність місцевих жителів у сфері зайнятості, а й сприяє розвитку суміжних галузей, надає потужну підтримку економічним перетворенням та модернізації громади.

По-друге, проекти з видобутку ресурсів часто приводять до покращення інфраструктури та громадських послуг. Щоби підтримати діяльність з експлуатації ресурсів, уряд і підприємства зазвичай інвестують багато грошей у будівництво інфраструктури, наприклад будівництво доріг, мостів, об'єктів водопостачання та електропостачання, щоби покращити інфраструктурні умови громади та зручність і комфорт її мешканців.

Водночас проекти з видобутку ресурсів також збільшують попит на державні послуги, такі як освіта, охорона здоров'я та культура, що сприяє розвитку суміжних галузей і покращує рівень соціального добробуту громад.

Крім того, видобуток ресурсів також може сприяти диверсифікації місцевої промисловості. Завдяки проектам з використання ресурсів це приверне розвиток великої кількості суміжних галузей і допоміжних послуг, досягнувши диверсифікованого та скоординованого розвитку галузі. Це не тільки сприяє підвищенню економічної стійкості та стійкості громад, а й надає мешканцям більше можливостей для працевлаштування та підприємницької діяльності, а також сприяє соціальній стабільності та гармонійному розвитку.

Експлуатація ресурсів може також принести місцевим громадам певний рівень обізнаності про захист навколишнього середовища та створення екологічної цивілізації. У процесі експлуатації ресурсів підприємства й уряди мають дотримуватися відповідних екологічних норм і політики, вживати різноманітних заходів для зменшення впливу на навколишнє середовище, захисту екологічного середовища та біорізноманіття.

Розвиток екологічної свідомості та сприяння будівництву екологічної цивілізації сприяють покращенню екологічної обізнаності та норм поведінки місцевих жителів, а також сталому розвитку та екологічній безпеці громади.

З іншого боку, проблеми, які може спричинити експлуатація ресурсів, не обмежуються шкодою для навколишнього середовища та соціальними конфліктами, а також охоплюють глибші соціальні, економічні та культурні проблеми. По-перше, експлуатація ресурсів може призвести до руйнування екосистем і втрати біорізноманіття, що має довгостроковий вплив на місцевий екологічний баланс і функцію екосистеми, що може призвести до неможливості відновлення екологічного середовища або потребує тривалого циклу відновлення (Zhuangzhuang et al., 2023).

По-друге, експлуатація ресурсів часто супроводжується широкомасштабним землекористуванням і розробкою, що може призвести до надмірної експлуатації земельних ресурсів і конфліктів землекористування, впливаючи на сільськогосподарське виробництво, продовольчу безпеку та сталий розвиток сільських громад. Крім того, видобуток ресурсів може призвести до наслідків для здоров'я місцевого населення (забруднення повітря, води та ґрунту), що підвищує ризик захворювань і має негативний вплив на здоров'я людей.

Водночас експлуатація ресурсів може також посилити нерівність у місцевих суспільствах, збільшуючи прірву між багатими ресурсами та бідними, а також загострюючи соціальну поляризацію та соціальну несправедливість.

У боротьбі з такими негативними впливами необхідно врахувати інтереси всіх сторін і вжити комплексних заходів. Перш за все, необхідно встановити надійний механізм захисту навколишнього середовища та екологічного відновлення, посилити нагляд і управління діяльністю з експлуатації ресурсів, а також забезпечити ефективний контроль і управління екологічними ризиками в процесі експлуатації

По-друге, необхідно сприяти видобутку корисних копалин та органам місцевого самоврядування зміцнювати їхнє почуття соціальної відповідальності, активно виконувати свої корпоративні соціальні обов'язки, брати участь у розвитку місцевих громад, інвестувати кошти та ресурси в громадські проекти та проекти соціального забезпечення для покращення рівня життя та добробуту її мешканців.

Водночас також необхідно встановити надійний соціальний діалог і механізм участі для сприяння спілкуванню та консультаціям між підприємствами, що видобувають ресурси, урядом і місцевими жителями, а також сформувати взаємовигідні відносини співпраці, мінімізувати негативний вплив видобутку ресурсів на місцеві громади та усвідомити позитивну взаємодію між видобутком ресурсів і сталим розвитком громади.

Шкода навколишньому середовищу: експлуатація ресурсів може призвести до забруднення навколишнього середовища, ерозії ґрунту, екологічної шкоди та інших проблем, що впливають на стабільність місцевого екологічного середовища та екосистеми.

У міжнародній торгівлі соціальна справедливість і сталий розвиток є ключовими питаннями. По-перше, відсутність соціальної справедливості може призвести до нерівномірного економічного розвитку, зумовленого видобутком ресурсів. Наприклад, багаті на ресурси території можуть бути економічно процвітаючими, але водночас охорона навколишнього середовища та соціальна справедливість у бідних на ресурси регіонах можуть бути знехтувані.

Така нерівність може вплинути на міжнародні торговельні відносини, оскільки економічна діяльність, пов'язана з видобутком ресурсів, може призвести до подальшого збільшення розриву в багатстві між регіонами, таким чином впливаючи на справедливість і стабільність торгівлі (Pan & Hongjun, 2024).

Таким чином, шляхом розробки інклюзивної торговельної політики та посиленої міжнародної співпраці можна сприяти справедливому розподілу та сталому використанню ресурсів для досягнення скоординованого економічного, соціального та екологічного розвитку.

З іншого боку, сталий розвиток також має важливий вплив на міжнародну торгівлю. Надмірна експлуатація та споживання ресурсів може завдати серйозної шкоди навколишньому середовищу, впливаючи на сталість і стабільність торгової діяльності. Таким чином, досліджуючи сталий розвиток і використання ресурсів, ми можемо проаналізувати, як сприяти сталому розвитку міжнародної торгівлі та досягти балансу між економічним зростанням і захистом навколишнього середовища.

З огляду на вищезазначене варто зазначити, що соціальну справедливість і сталий розвиток потрібно заохочувати разом через розробку торговельної політики та зміцнення міжнародної співпраці, щоб сприяти справедливості.

вому розподілу та сталому використанню ресурсів, щоб досягти скоординованого розвитку економіки, суспільства і навколишнього середовища. Це охоплює розробку інклюзивної торговельної політики, зміцнення механізмів транснаціональної співпраці, сприяння видобутку ресурсів і торгівлі відповідно до принципів сталого розвитку, а також створення більш справедливої та стійкої основи для майбутніх міжнародних торговельних відносин.

Природні ресурси не тільки зіштовхуються з проблемами в міжнародній торгівлі, а й містять багато можливостей. По-перше, із зростанням попиту на чисту енергію очікується зростання торгівлі природними ресурсами, такими як сонячна та інші енергії.

По-друге, країни з багатими природними ресурсами можуть отримати можливості для економічного розвитку через експорт ресурсів, що створює можливості для розвитку країн, багатих на ресурси. Технологічний прогрес також стимулює розвиток ресурсів, наприклад більш досконалі технології видобутку корисних копалин, які можуть підвищити ефективність видобутку ресурсів і сприяти торгівлі. Крім того, підвищений попит на зелені будівлі також стимулював торгівлю природними ресурсами, такими як деревина, створюючи можливості для розвитку суміжних галузей.

Глобальне зростання кількості населення призвело до збільшення попиту на природні ресурси, такі як сільськогосподарська продукція, забезпечивши більш широкий ринок для торгівлі сільськогосподарською продукцією. Водночас деякі рідкісні природні ресурси мають високу торговельну цінність і стають цінними ресурсами в міжнародній торгівлі. Крім того, прекрасний природний ландшафт також приваблює велику кількість туристів, сприяючи розвитку туристичних ресурсів і зростанню пов'язаної торгівлі (Ji, 2023).

Наприклад, деякі країни з багатими сонячними ресурсами можуть експортувати сонячні панелі або пов'язані з ними технології та досягти економічного зростання. Деякі країни мають багаті лісові ресурси, щоб задовольнити світовий попит на вироби з деревини. Такі можливості відкривають широкі перспективи для розвитку природних ресурсів у міжнародній торгівлі та водночас дають новий імпульс для сталого економічного зростання різних країн.

Природні ресурси зіштовхуються з багатьма проблемами в міжнародній торгівлі, у т. ч. конкуренцією ресурсів, відмінністю в екологічних нормах, залежністю від ресурсів, геополітичними факторами, технічними бар'єрами, розкраданням ресурсів і незаконною торгівлею, нестабільністю ринку та транспортними витратами. Посилення конкуренції між країнами за дефіцитні ресурси призводить до нестабільності цін і постачання, а відмінності в екологічних стандартах і правилах між країнами також впливають на торгівлю ресурсними продуктами.

Крім того, деякі країни надмірно залежать від одного природного ресурсу, а їхня економіка вразлива до коливань цін на ресурси, тоді як політич-

на нестабільність у багатих ресурсами регіонах може вплинути на видобуток ресурсів і торгівлю. Технічні бар'єри, такі як «зелені» торговельні бар'єри, збільшують технічні вимоги до ресурсних продуктів і ускладнюють торгівлю, водночас експлуатація ресурсів і незаконна торгівля підривають стале використання ресурсів і шкодять законній торгівлі. Крім того, ціна на природні ресурси сильно коливається під впливом ринкового попиту та пропозиції, а вартість транспортування ресурсів також матиме вплив на торговельні вигоди.

Наприклад, нафтові ресурси часто зіштовхуються з проблемою коливання цін і нестабільністю пропозиції в міжнародній торгівлі. Деякі країни, що розвиваються, надмірно залежать від мінеральних ресурсів, а їхній економічний розвиток вразливий до коливань цін на ресурси. Ці виклики вимагають спільних зусиль міжнародної спільноти для вирішення, зміцнення співпраці та координації та сприяння справедливої торгівлі та сталого розвитку.

З огляду на проблеми, що стосуються глобального використання та споживання природних ресурсів, а також потреби економічної реструктуризації Китаю, в цій статті надано наступні рекомендації (Chong, 2023).

1. Пропонується посилити охорону навколишнього середовища й підтримувати стійкість природних ресурсів та екологічного середовища. Необхідно сформулювати більш суворі закони та нормативні акти щодо захисту навколишнього середовища, посилити екологічний моніторинг та можливості управління, а також сприяти побудові екологічної цивілізації, щоб досягти узгодженого розвитку економічного зростання та екологічного захисту навколишнього середовища.

2. Необхідно прискорити сприяння зеленому розвитку, змінити режим економічного розвитку, оптимізувати промислову структуру, сприяти інноваціям і застосуванню зелених технологій, а також сприяти переробці ресурсів і зменшенню відходів. Завдяки розвитку циркулярної економіки необхідно досягти економічного використання ресурсів і сталого розвитку, зменшити надмірну експлуатацію та споживання природних ресурсів.

3. Також пропонується посилити управління енергетичними та водними ресурсами, підвищити ефективність використання ресурсів та знизити інтенсивність ресурсоспоживання. Пропагуючи технології енергозбереження та скорочення викидів, а також використання чистої енергії, потрібно зменшити споживання енергії та викиди забруднювальних речовин, захистити водні ресурси, підвищити ефективність використання водних ресурсів і сприяти сталому економічному розвитку.

4. Необхідно прискорити розвиток екологічних галузей промисловості, культивувати нові рушії зеленої економіки та сприяти екологічному споживанню та методам виробництва. Водночас потрібно розвивати зелене фінансування, спрямовувати кошти для інвестування в захист навколишнього середовища та екологічні проекти, а також підтримувати екологічний захист і сталий розвиток.

5. У статті також пропонується, щоб Китай брав активну участь у міжнародній співпраці та обмінах для спільного вирішення глобальних екологічних та ресурсних проблем. Необхідно зміцнювати співпрацю з іншими країнами та регіонами, обмінюватися досвідом і технологіями, спільно сприяти глобальному екологічному врядуванню та глобальному екологічному розвитку. Потрібно обстоювати бачення побудови спільноти зі спільним майбутнім для людства, спільно вирішувати глобальні екологічні та ресурсні проблеми та ділитися плодами зеленого розвитку.

Розвиток міжнародної торгівлі тісно пов'язаний з використанням і споживанням природних ресурсів, утворюючи відносини взаємного впливу. З постійним розширенням масштабів міжнародної торгівлі та коригуванням структури торгівлі попит на природні ресурси різних країн постійно змінюється. Щоб задовольнити потреби міжнародної торгівлі, деякі країни можуть збільшити експлуатацію природних ресурсів, що призведе до надмірного споживання ресурсів і шкоди навколишньому середовищу.

Однак міжнародна торгівля також надає країнам доступ до нових технологій та ефективного використання ресурсів, сприяючи сталому використанню ресурсів і зменшенню відходів. Наприклад, енергетична співпраця може дозволити багатьом країнам спільно інвестувати та розробляти нові енергетичні ресурси, такі як транснаціональні нафтогазові проєкти, для забезпечення стабільності енергопостачання.

Співпраця у сфері управління водними ресурсами може допомогти країнам, які мають спільні водні ресурси, такі як річки та озера, розробити плани управління водними ресурсами, щоб уникнути надмірного споживання та конфліктів. Водночас співпраця у сфері збереження лісів може допомогти країнам працювати разом, щоб запобігти вирубці лісів, захистити лісові ресурси та забезпечити сталу торгівлю деревиною та супутніми товарами.

Співпраця в галузі розробки мінеральних ресурсів дає змогу спільно розвідувати та видобувати мінеральні ресурси, підвищуючи ефективність і зменшуючи вплив на навколишнє середовище. Співпраця в сфері чистих енергетичних технологій, співпраця з відновлення ресурсів і переробки, а також співпраця щодо зміни клімату є міжнародною співпрацею для спільного вирішення впливу використання та споживання природних ресурсів на торгівлю з метою сприяння сталому розвитку та захисту навколишнього середовища.

Міжнародне енергетичне агентство (МЕА) сприяє співпраці країн-членів в енергетичній політиці та технологіях, а кілька країн підписали багатосторонні екологічні угоди для спільного захисту біорізноманіття та лісових ресурсів. Така співпраця забезпечує важливі механізми для вирішення, наприклад, впливу використання та споживання природних ресурсів на міжнародну торгівлю (General Administration of Customs of the People's Republic of China. Monthly Report of Customs Statistics, 2023).

1. Співпраця Китаю і Мадагаскару: дасть змогу відкрити більше каналів міжнародної торгівлі для сільськогосподарського розвитку Мадагаскару, повною мірою використати потенціал місцевої сільськогосподарської праці та природних ресурсів, а також допоможе розвитку сільського господарства та покращенню рівня життя фермерів. Водночас співпраця відкриє нову міжнародну торговельну лінію, розширить канали збуту сільськогосподарської продукції, дозволить китайським продуктам із сільської місцевості вийти за кордон і збільшить можливості для «відродження сільської місцевості» сільськогосподарського розвитку за допомогою ресурсів співпраці «Один пояс, один шлях».

2. Китайсько-лаоська залізниця: Китайсько-лаоська залізниця – це електрифікована залізниця, що з'єднує Куньмін, провінцію Юньнань, Китай, і В'єнтьян, Лаос, загальною довжиною 1035 кілометрів. Офіційно відкрита 3 грудня 2021 р. залізниця є важливим проєктом для з'єднання китайської ініціативи «Один пояс, один шлях» і стратегії Лаосу «перетворення країни, що немає виходу до моря, у країну, пов'язану з сушею». Відкриття залізниці Китай-Лаос сприятиме торгівлі між Китаєм і країнами Південно-Східної Азії та сприятиме регіональному економічному розвитку, а також допоможе зменшити екологічну шкоду та марну витрату ресурсів.

Такі випадки повною мірою демонструють важливість і ефективність міжнародної співпраці для вирішення проблеми впливу використання та споживання природних ресурсів на міжнародну торгівлю. Завдяки такій співпраці країни можуть спільно розробляти політику та заходи для сприяння сталому розвитку, захисту природних ресурсів і здоровому розвитку міжнародної торгівлі.

Китай як важлива торговельна країна світі накопичив цінний досвід і практику у боротьбі з впливом використання та споживання природних ресурсів на міжнародну торгівлю. По-перше, Китай бере активну участь у розробці нових правил багатосторонньої торгівлі та сприяє їхній розробці, намагається мати власне слово в нормотворчій діяльності, суворо дотримується та підтримує правила багатосторонньої торгівлі.

По-друге, Китай надає великого значення захисту стратегічних ресурсів і вважає захист національної безпеки та національних інтересів головним у формулюванні політики торгівлі природними ресурсами. Крім того, уряд Китаю активно заохочує та підтримує розвиток «зелених» галузей промисловості, забезпечує відповідну політику та фінансову підтримку, а також встановлює систему сертифікації «зеленої торгівлі», щоб заохотити підприємства вживати екологічних дій і постійно вдосконалювати екологічні стандарти своєї продукції. Такі практики є корисною довідкою для інших країн, сприяють сталому розвитку та захисту навколишнього середовища в глобальному масштабі і водночас роблять позитивний внесок у здоровий розвиток міжнародної торгівлі.

Висновки

Використання та споживання природних ресурсів має широкий і далекосяжний вплив на міжнародну торгівлю, який не варто ігнорувати. Країни повинні повністю усвідомлювати критичне становище природних ресурсів у міжнародній торгівлі та вживати активних заходів для їхнього захисту й управління ними. З огляду на це потрібно докладати зусиль щодо сприяння модернізації промислової структури та впровадження технологічних інновацій, зміцнення міжнародної співпраці та обмінів, а також спільного вирішення екологічних проблем та проблем нестачі ресурсів для досягнення сталого розвитку міжнародної торгівлі.

У майбутньому використання та споживання природних ресурсів все ще буде мати важливий вплив на міжнародну торгівлю. Щоб досягти балансу між економічним розвитком і стійкістю навколишнього середовища, країни повинні розвивати співпрацю, орієнтовану на поглиблення кооперації.

Список використаної літератури

- Khan, I., Latif, M. I., Komal, B., & Chen, S. (2022). Understanding the dynamics of natural resources rents, environmental sustainability, and sustainable economic growth: new insights from China. *Environmental Science and Pollution Research*, 29, 58746–58761. <https://doi.org/10.1007/s11356-022-19952-y>
- China's National Bureau of Statistics. (2023). *China statistical yearbook – 2023*. <https://www.stats.gov.cn/sj/ndsj/2023/indexch.htm>
- Chong, C., Wenbao, X., & Guojun, Y. (2023). China's grain virtual cultivated land resource factors affecting evaluation. *Journal of international trade tech review*, 9(6), 127–137. <https://www.v3.cqvip.com/doc/journal/3224175122>
- Gao, H. (2023). Thinking on the balance of great powers in International trade. *Price Monthly*, 4, 90–94. <https://d.wanfangdata.com.cn/periodical/jgyk202304012>
- General Administration of Customs of the People's Republic of China. (2023). *Monthly Report of Customs Statistics – 2023*. <http://www.customs.gov.cn/customs/302249/zfxxgk/2799825/302274/302277/4899681/index.html>
- International trade risk and prevention. (2023). *Cooperative Economics and Science and Technology*, 2, 86–87. <https://d.wanfangdata.com.cn/periodical/hzjjykj202302031>

- Ji, W. (2023). The new industrial revolution and the global industry change. *China's development*, 02, 54–57. <https://wwwv3.cqvip.com/doc/journal/2436245071>
- Jing, Zh. (2023). *The effects of import trade on China's energy efficiency research*. Sichuan university. <https://d.wanfangdata.com.cn/thesis/D03326422>
- Lin, J. (2016). *Research on China's foreign trade based on ecological Sustainable Development*. Fujian Normal University. <https://wwwv3.cqvip.com/doc/degree/1868359477>
- Na, X., & Yang, J. (2020). Research on environmental pollution in China's foreign trade. *Journal of Yichun University*, 42(1), 40–44. <https://d.wanfangdata.com.cn/periodical/ycxyxb202001008>
- Ran, J., & Hongjun, X. (2024). International trade and foreign trade in our country change and trend. *Journal of tsinghua university financial review*, 02, 31–34. <https://wwwv3.cqvip.com/doc/journal/3339351056>
- Shaojian, W., Yunyi, L., Xiangjie, C., Chuanglin, F., Kangyao, L., Jieyu, W., Kuishuang, F., Zhu, L., Hubacek, K., & Xiaoping, L. (2024). International trade's impact on the environment vulnerability. *Science Bulletin*, 69(4), 426–430. <https://wwwv3.cqvip.com/doc/journal/3338364181>
- Weiming, Ch. (2020). Study on the impact of global trade and its structural change on national economy, resources and environment. *China university of geosciences (Beijing)*. <https://wwwv3.cqvip.com/doc/degree/1868409127>
- Xia, Zh., Zongshou, C., & Huan, L. (2015). Analysis of the current situation of energy consumption in agricultural production in China. *Jiangsu Agricultural Sciences*, 5, 441–443. <https://d.wanfangdata.com.cn/periodical/jsnykx201505136>
- Yatsenko, O., & Zavadska, Yu. (2017). Environmental Perspective of Ukrainian Trade Policy. *Industrial Policy and Sustainable Growth*, 1–12. https://www.doi.org/10.1007/978-981-10-3964-5_19-1
- Yuqin, D. (2022). *China's agricultural products export trade implicit carbon research*. Huazhong agricultural university. <https://d.wanfangdata.com.cn/thesis/D02526041>
- Zhuangzhuang, L., Ling, L., Lin, M., & Zhaohai, B. (2023). Aquatic products trade of land use, the effect of carbon emissions and biodiversity. *Journal of Chinese ecological agriculture*, 31(8), 1301–1310. <https://wwwv3.cqvip.com/doc/journal/3247134055>